

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת שבועות י"ב-י"ח | פרשת מקץ | כ"ב-כ"ח בכסלו (10-16 לדצמבר)

מן התלמוד

סדר נזיקין,
מסכת שבועות, דף ט"ז

"ואומר: 'יושב בסתר עליון...' עד 'כי אתה ה' מחסי'
עליון שמת מעונך', וחוזר ואומר: 'מזמור לדוד בברחו
מפני אבשלום בנו'"

פורתא - קצת
בריה - בנו

הסבר: התלמוד מציין את מזמורי התהילים הנאמרים כאשר מקדשים את חומות ירושלים ומרחיבים את תחומה.

על המפה

יד אבשלום

יד אבשלום היא מצבה הנמצאת בנחל קדרון, בין הר הזיתים והר הבית. בסמוך למבני קבורה מפוארים נוספים. המצבה נקראת כך על שם המסורת לפיה היא נבנתה על ידי אבשלום, בנו של דוד המלך, אולם לפי המחקר הארכיאולוגי המבנה הוקם מאוחר יותר, במאה ה-1 לפני הספירה. המצבה נחצבה מתוך המצוק, חלקה התחתון חצוב בסלע והעליון בנוי באבני גזית. בתוך המבנה מדרגות היורדות לחדר קבורה. היו הורים שנהגו לקחת את ילדיהם הסוררים למקום, ולהורות להם לזרוק אבנים על המבנה ולקלל את אבשלום, כדי שילמדו ממנו את עונשו של בן המורד באביו. בעקבות זאת הצטברו ערימות אבנים במקום, עד שפנו בשנת תרפ"ד (1924) על ידי **משלחת**

החפירות של החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה, בראשותו של נחום סלושץ.

יד אבשלום (Wikipedia, Ariel Horowitz)

דף י"ב: "קיץ המזבח"

אחד המושגים שהיה קיים בזמן בית המקדש נקרא **"קיץ המזבח"**. בבית המקדש היו קופות מיוחדות שלתוכן אנשים נתנו כספים לצרכי קרבנות שונים. מהעודפים שנותרו בקופות אלו היו מקריבים קרבנות **"קיץ המזבח"**.

בשעה שהמזבח עמד ריקם ללא קרבן היו מקריבים עליו קרבנות עולה של הציבור, כדי שהמזבח לא יהיה שומם מקרבנות. הכספים לרכישת קרבנות אלו ניטלו מעודפים שהצטברו בקופות. המלה "קיץ" היא כינוי למיני מתיקה המוצאים לקינוח סעודה. **מאחר שהקרבנות הללו הובאו לאחר שסימו להקריב את קרבנות החובה, כינו אותם קרבנות "קיץ המזבח"**.

דף י"ג: מעלת יום הכיפורים

המשנה אומרת שהשטיר שנשלח לעזאזל ביום הכיפורים מכפר על עוונות שונים. התלמוד שואל על כך בפה מדובר: הן אם החוטא עשה תשובה, מדוע עליו להמתין ליום הכיפורים? הרי חוטא שנשכ בתשובה נשלח נמחל לו עונו מיד, כנאמר בבריתא: "עבר על מצות עשה ועשה תשובה - לא יז משם עד שמוחלים לו", ואילו אם לא עשה תשובה - לא ימחלו לו, שנאמר בפסוק במשלי, "זבח רשעים - תועבה". אמר על כך רבי זירא: **משנה זו היא כשיטת רבי שסובר שיש מעלה מיוחדת ביום הכיפורים, שאפילו חוטא שעבר עברה ולא שב בתשובה, עונו נמחל לו.**

ובכל זאת ישנם חוטאים שאין יום הכיפורים מכפר על חטאיהם עד שיתקנו את דרכם:

א. כופר.

ב. מי שלא עשה ברית מילה.

ג. מי שלומד את התורה מתוך חוצפה ועזות, ושואל שאלות על התורה בגסות ובחוסר כבוד.

דף י"ד: הוספת שטח לעיר ירושלים

המשנה הנלמדת בדף זה עוסקת בהלכה מעניינת: **הוספת שטח לעיר ירושלים.**

ארצנו הקדושה מקודשת יותר מכל העולם, וירושלים עיר הקודש קדושה יותר מכל ארץ ישראל. **בארץ ישראל אסור לאכול שום**

קרֶבֶן ואסור לאכול מעשר שני, אך ברחבי ירושלים מותר לאכול מעשר שני וכן קרבנות "קודשים קלים". אין הפגנה לכל השטח הקרוי היום ירושלים, אלא לעיר העתיקה שבתוך החומות.

האם אפשר להרחיב את שטח העיר ירושלים כולל הקדושה שבה?

במשנה הנלמדת בדף זה לומדים שאפשר להוסיף שטח לירושלים **ולקדש אותו**, וכדי שלהוסיפה זו יהיה תוקף, צריך לעשות אותה בהחלטת המלך ונביא, צריך לשאול באזנים ותומים, שבעים ואחד חברי הסנהדרין צריכים להסכים לדבר, וכולם מסובכים את חומת העיר ירושלים עם לחמים של קרבנות תודה, וכל עם ישראל הולך אחריהם, ובכל מקום בירושלים עמדו וניגנו בכלי שיר.

דף ט"ו: אחד המרבה ואחד הממעיט

בדף זה לומדים משפט שמוכר לרבים: **"אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון את לבו לאביו שבשמים".** התלמוד לומד זאת מן שגם לגבי קרבן בהמה, שהוא קרבן חשוב, וגם לגבי קרבן עוף, שהוא קרבן זול, כתוב בתורה: **"אשה ריח נחוח"** - יש לה נחת רוח. הרי לנו שהתורה משנה בין ההנאה של הקב"ה מן הקרבנות מפי **שעיקר החשיבות היא מה מתכונ מקריב הקרבן**, האם רצונו לשבח בתשובה שלמה ולהתקרב לאביו שבשמים. כמובן שמי שיכול לעשות הרבה, לא יאמר: בשביל מה לעשות הרבה? הרי אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון את לבו לאביו שבשמים! זו טעות. חז"ל התכוונו לומר שאם יש אדם שיכול לעשות רק קצת, ועבור הקצת הזה הוא משתדל בכל מאודו, הקב"ה שמח במעשיו כמו שהוא שמח במעשיו של אדם שעושה הרבה. אולם, **מי שיכול לעשות הרבה - שיעשה!**

דף ט"ז: קדושת ירושלים

ירושלים היא עיר הקודש ואדמתה קדושה.

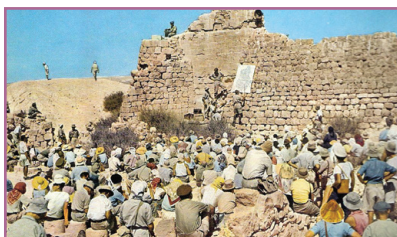
האם בימינו, כאשר בית המקדש אינו קיים, נותרה העיר בקדושתה?

בנידון זה קיימת מחלוקת גדולה, הנלמדת בהרחבה בדף זה: דוד המלך ושלמה המלך קידשו את ירושלים. לימים חרב בית המקדש הראשון, עם ישראל היה בגלות בכל במשך שבעים שנה, ואחר כך

★ | מן ההיסטוריה

החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה

החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה נוסדה בשנת תרע"ג (1913) על ידי קבוצת אנשי רוח ארץ-ישראליים, ביניהם אברהם יעקב ברור ודוד ילין. מטרת החברה הייתה להעמיק את המחקר ההיסטורי, הגיאוגרפי והארכיאולוגי של ארץ-ישראל. בזמן מלחמת העולם הראשונה נפסקה פעילות החברה, וחודשה בשנת תר"פ (1920). החברה ערכה את החפירות הראשונות שנערכו בארץ על ידי ארכיאולוגים יהודים-ארץ-ישראלים: בחמת טבריה, ביד אבשלום ובחומה השלישית בירושלים. במשך שנות קיומה ארגנה החברה את מרבית החפירות הארכיאולוגיות שנערכו במדינת ישראל, ביניהן החפירות שנערכו בירושלים לאחר מלחמת ששת הימים לרגלי חומות הר הבית, ברובע היהודי ובעיר דוד.

כנס החברה לחקירת ארץ-ישראל בשבטה בשנות ה-50 (Wikipedia)

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

תלמוד ישראלי- הדף היומי לילדים, מחבר ומנחה את לימוד התלמוד, מגביר אהבת תורה ומעצים את התא המשפחתי והקהילתי.

הפרויקט כולל- שבעה כרכים המקיפים את כל דפי התלמוד עפ"י סדר הדף היומי, עלונים שבועיים המופצים בעשרות אלפי עותקים, דף פייסבוק f 60 סרטונים ב- ב- בשיטות ערוץ מאיר עם כוכבי הילדים אסי וטוביה.

לפתיחת מוקד לימוד כקהילה או בית ספר לפרטים: **ענבל הלל רכזת פרויקטים**
inbalh@medison.co.il | טל. 03-9250274

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

👤 | מתולדותיו

נחום סלושץ

(תרל"ג-תשכ"ז, 1872-1966)

נחום סלושץ ז"ל היה פעיל ציוני, סופר וחוקר היסטוריה. סלושץ נולד בפלך וילנה וגדל באודסה. בשנת תרנ"ז (1896) נסע לשווייץ והכיר שם את הרצל. הוא שימש כמזכיר האגודה הציונית "בני ציון" באודסה וציר בקונגרסים הציוניים, ולמד ספרות, מדעים ולשונות המזרח בפריז. **בשנת תרע"ט (1919) עלה לארץ וערך חפירות בחמת טבריה, בעקבותיהן זכה לכינוי "החופר היהודי הראשון".** בשנת תרפ"א (1921) חפר את יד אבשלום ואת מערת יהושפט שמאחוריו. **סלושץ נמנה עם מחדשי הקמת "החברה לחקירת ארץ-ישראל ועתיקותיה",** וערך את פרסומיה. הוא זכה בפרס ביאליק לחוכמת ישראל לשנת תש"ב (1942), ובשנת תשי"ח (1957) זכה בפרס רמת גן לחוכמת ישראל.

נחום סלושץ (מימין) יחד עם אשר ברש ושו. שלום (עומד), בכנס סופרים עבריים בתל אביב, 1948 (Wikipedia, זולטם קלוגר)

עלו חלק מן העם בראשות עזרא ונחמיה, ועזרא שב וקידש את ירושלים. **הקדושה שקידשו דוד ושלמה נקראת "קדושה ראשונה" והקדושה שקידש עזרא הסופר נקראת "קדושה שנייה".**

עתה נגיע למחלוקת. ישנם הסוברים שהקדושה שקידשו דוד ושלמה תקפה לעולם ואינה בטלה כלל, גם בחורבן בית המקדש, ועזרא שב וקידש את ירושלים לזיכרון בלבד, להזכיר שהעיר קדושה. אך ישנם הסוברים שהקדושה הראשונה בטלה עם חורבן הבית ולכן עזרא נזקק לקדש פעם נוספת, וכאשר נחרב גם בית המקדש השני בטלה קדושה זו.

📖 דף י"ז: טומאת נגע צרעת

בפרשת מצורע נאמר **שבית שיש בו נגע צרעת והלחן הכריז שהבית טמא - הנכנס אל הבית נהיה טמא,** כנאמר בפסוק בספר ויקרא: **"והבא אל הבית כל ימי הסגיר אותו וטמא עד הערב".**

איך יתכן שאדם טהור יכנס לבית הזה וישאר טהור? אדם שנכנס לבית כשהוא הולך אחרונית ורק האף שלו נשאר בחוץ, נותר טהור כי כתוב בתורה **"והבא אל הבית",** רק מי שנכנס בצורה רגילה נטמא.

אולם אם הוא הוכניס גם את האף - הוא כבר נהיה טמא, מפני שענקשיו כבר לא איכפת לנו איך הוא נכנס, כעת הוא כבר בתוך הבית וכמו כל דבר שנמצא בתוך הבית הוא נהיה טמא.

📖 דף י"ח: העלם אחד

ישנו מושג תלמודי הנקרא "העלם אחד", וכך לשון התלמוד: "אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד".

מה כונת הדברים? בתורה נכתב שאין לאכול חלב של בהמה (החלב הוא חלק של הבהמה). מי שאכל חלב בשוגג, חיב להביא קרבן חטאת לבית המקדש ולהקריבו. איך אוכלים בשוגג? **נעלם** ממונה האיסור. למשל: הוא שכח שאסור לאכול חלב. זה נקרא **"העלם".**

אם יהודי אכל חלב פעמים אחדות, עליו להביא קרבנות אחדים. כל קרבן מכפר על אכילה אחת. אולם, כל זאת דוקא אם אחרי שאכל חלב פעם אחת הוא נזכר שהדבר אסור, ושכח שכח ואכל פעם נוספת. אולם מהו **"העלם אחד"? אם הוא אכל פעמים אחדות, אבל בכל אותו הזמן הוא שכח שאסור לאכול חלב, הרי כל האכילות נחשבות כאכילה אחת, כמעשה אחד, והוא חיב קרבן אחד בלבד.**

"העלם אחד" הוא העלמות אחת, כלומר: מעשים אחדים שנעשו באי ידיעה אחת.

שאלת השבוע

התשובות לשאלות נמצאות בעלון זה

- האם אפשר להרחיב את שטח העיר ירושלים כולל הקדושה שבה?
- בעניין קדושת ירושלים: מהי "קדושה ראשונה" ומהי "קדושה שנייה"?
- מהו ההסבר למשפט והביטוי: "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון את לבו לאביו שבשמים"?

את התשובות יש לשלוח במייל:
talmudisraeli@medison.co.il

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית*
והזוכה בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד הישראלי (לפי בחירתכם).
הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף הפייסבוק של התלמוד הישראלי.
*בפיקוח רואה חשבון

70 שנה למדינת ישראל

1967/תשכ"ז

מלחמת ששת הימים

מלחמת ששת הימים הייתה מלחמה בין ישראל למדינות ערב, שנערכה בימים כ"ז אייר - ב' סיוון תשכ"ז (10-5 ביוני 1967). המלחמה פרצה לאחר תקופת מתיחות ארוכה ואיומים מצד מדינות ערב על ישראל. היא נפתחה בהתקפת פתע של חיל האוויר הישראלי על שדות התעופה במצרים, סוריה, ירדן ועיראק שהשמידה במהירות את מרבית חילות האוויר שלהם והעניקה לישראל יתרון משמעותי בלחימה. במהלך המלחמה כבשה ישראל את יהודה, שומרון, חבל עזה, הגולן וסיני, ושחררה את מזרח ירושלים, ובכך למעשה השתלטה על שטח גדול פי שלושה משטחה שלפני המלחמה. מלחמת ששת הימים נחשבה לניצחון והישג אדיר לישראל, והשלכותיה היו מרחיקות לכת.

ימין לשמאל- הרמטכ"ל יצחק רבין, שר הביטחון משה דיין ואלוף פיקוד המרכז עוזי נרקיס נכנסים לעיר העתיקה בירושלים דרך שער האריות לאחר הקרב על ירושלים (אוסף התצלומים הלאומי, אילן ברנר)

איזה משפט מהמפגש השבועי רמוז כאן?

חידה!

1, +, -, ← אב

יש לי מושג!

"מוסיף והולך או פוחת והולך"

התנאים הלל ושמאי חלקו בשאלה כיצד יש להדליק את נרות החנוכה. שמאי אמר פוחת והולך, דהיינו שמדליקים ביום הראשון שמונה נרות, וכל יום מדליקים נר אחד פחות, עד שביום השמיני מדליקים רק נר אחד, ואילו הלל טען מוסיף והולך, דהיינו שביום הראשון מדליקים נר אחד, וכל יום מוסיפים עוד נר עד שביום השמיני מדליקים שמונה נרות. להלכה נוהגים כהלל - מוסיף והולך.

דבר תורה לשולחן שבת

לאחר שיוסף פותר את החלומות לפרעה, הוא מחליט למנות אותו למשנה למלך מצרים ולקרוא לו "אבֶּרֶךְ": "וַיִּרְכַּב אֹתוֹ בְּמֶרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵי אֲבֶרֶךְ וַנִּתֵּן אֹתוֹ עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרָיִם". מה פירוש המילה "אבֶּרֶךְ"? המפרשים נתנו שני הסברים אפשריים. האחד, שהמילה אבֶּרֶךְ, מתחלקת לשניים - אב ורך, ופירושה - אב בחכמה ורך בשנים. דהיינו, אדם שלמרות שהוא צעיר בשנים (רך), הוא חכם מאוד (אב). הסבר אחר שנתנו המפרשים למילה אבֶּרֶךְ הוא שזה משולשון ברך, דהיינו, איש חשוב שכולם כורעים ברך לפניו.

